

Tekst 1

Regel 253 **het vuur**

- 1p 1 Beschrijf het doel waarvoor Demeter het vuur gebruikt had. Baseer je antwoord op het vervolg (t/m regel 264 **slapen**).

Regel 256-258 **Mensen** t/m **dwaling**

Aristoteles schrijft in de *Poëtica* dat zo'n dwaling uit onwetendheid ook in een tragedie kan voorkomen.

- 1p 2 Noteer de Griekse term die Aristoteles voor zo'n dwaling gebruikt. Baseer je antwoord op de achtergronden bij de teksten die je voor dit examen gelezen hebt.

Tekst 2

Regel 3 λογευθεισ' ἀστραπηφόρω πυρί

- 1p 3 Verdedig de stelling dat deze woorden het stilistisch middel eufemisme vormen.

Regel 6-12 Ὀρῶ t/m χλόη

In de tweede eeuw na Christus schreef de Griekse auteur Pausanias in zijn *Rondleiding door Griekenland*:

De Thebanen zeggen dat op de plek op de akropolis waar in onze tijd de *agora* ligt, oorspronkelijk de woning van Kadmos lag. Van de kamers tonen ze de resten van die van Harmonia en die volgens hen van Semele is geweest; deze mag tot in mijn tijd niet door mensen worden betreden. (...) Ook zijn er de resten van het huis van Lykos en een graf voor Semele.

Dit komt op drie punten inhoudelijk overeen met wat Dionysus zegt in de regels 6-12 (Ὀρῶ t/m χλόη).

- 2p 4 Noteer in eigen woorden deze drie inhoudelijke overeenkomsten.

Regel 26 ἀδελφαὶ

Een van deze personen komt in het vervolg van de *Bacchae* als personage op het toneel.

- 1p 5 Beschrijf de ἀναγνώρισις die dit personage ervaart in de *Bacchae*.

Regel 30 νιν

- 1p 6 Naar welk tekstelement wordt verwezen met νιν (regel 30)?

- A ἀδελφαὶ μητρός (regel 26)
- B Σεμέλην (regel 28)
- C Κάδμου (regel 30)
- D σοφίσμαθ' (regel 30)

Regel 34 ὀργίων

- 2p 7 **a** Citeer uit de regels 13-22 (Λιπὼν t/m βροτοῖς) het Griekse woord dat inhoudelijk overeenkomt met ὀργίων.
b Citeer uit de regels 35-42 (Καὶ t/m Δί) het Griekse woord dat inhoudelijk overeenkomt met ὀργίων.

Regel 39-42 Δεῖ t/m Δί

De twee zaken die moeten gebeuren, worden in deze regels door Dionysus beschreven in de vorm van het stilistisch middel chiasme.

- 1p 8 **8** Neem het volgende schema over en citeer op de plaats van de puntjes de vier Griekse tekstelementen die het chiasme vormen:
... (a), ... (b), ... (b), ... (a).

Afbeelding 1

Op afbeelding 1 zijn enkele dionysische attributen te zien.

- 2p 9 **a** Citeer uit de regels 23-31 van tekst 2 (Πρώτας t/m ἐψεύσατο) een Grieks tekstelement waarmee een dionysisch attribuut wordt aangeduid dat op de afbeelding te zien is.

De hoorns van Dionysus op de afbeelding doen denken aan enkele scènes uit de *Bacchae* (niet in dit examen afgedrukt).

- b** Beschrijf een van deze scènes.

Tekst 3

Regel 787 Δι.

In sommige vertalingen wordt dit personage niet Dionysus genoemd, maar 'de vreemdeling'.

- 2p 10 **10** Leg uit dat dit te maken heeft met het perspectief van waaruit naar dit personage wordt gekeken. Ga in je antwoord in op de twee mogelijke perspectieven en betrek in je antwoord een gegeven uit de regels 1-5 van tekst 2 (Ἴκω t/m ὕδωρ).

Regel 788 κακῶς δὲ πρὸς σέθεν πάσχων

- 2p 11 **a** Beschrijf in eigen woorden naar welke gebeurtenis hiermee verwezen wordt. Baseer je antwoord op de inhoud van de *Bacchae*.
b Citeer uit het vervolg (t/m regel 797 πτυχαῖς) het Griekse woord waarmee Pentheus naar deze gebeurtenis verwijst.

Regel 792-793 Οὐ μὴ t/m τόδ'

- 1p 12 **12** Noteer in eigen woorden wat in deze context concreet bedoeld wordt met τόδ' (regel 793).